

Павлюк В.Е., студент,
Науковий керівник: Корецька І.Л., доцент
Національний університет харчових
технологій, м.Київ

ТУРИСТСЬКО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Важливими факторами розвитку туристичної галузі є природно-рекреаційний та історико-культурний потенціал. Аналізуючи оцінку рекреаційного потенціалу Миколаївської області, яку давали вчені, використовуючи різні методики оцінки, можливо виділити наступні результати: згідно вартісному комплексному оцінюванню Руденко В. П. природний рекреаційний потенціал Миколаївської області складає 5,86% від інтегрального природного ресурсного потенціалу країни; за інтегральною оцінкою природного блока туристсько-рекреаційного потенціалу Бейдика О. О. область має середній рівень забезпеченості – 2 бали; Черчик Л.М. використовуючи сукупність кількісних та якісних показників для оцінки ПРП, так за рівнем концентрації природно-рекреаційного потенціалу та рівнем концентрації земель рекреаційного призначення Миколаївська область відноситься до низької та середньої групи забезпеченості [1,с.48; 4,с.64; 8,с.185].

Миколаївська область розташована на півдні України в басейні нижньої течії ріки Південний Буг. На півночі вона межує з Кіровоградською областю, на сході і північному сході – з Дніпропетровською, на південному сході – з Херсонською, на заході – з Одеською областями [2; с.68]. Територія Миколаївщини становить вище 24,6 тис. км².(4,1% території країни) На півдні омивається Чорним морем та дев'ятьма лиманами, які глибоко вдаються в суходіл, у тому числі Дніпровсько-Бузький (63 км.), Тилігульський (60 км.), Бузький (42 км.), Березанський (26 км.) [3; с.7]. На території області є острів Березань і Кінбурнська коса. Поверхня області – рівнина, нахилена в південному напрямку, більша частина області лежить у Причорноморській низовині. На півночі області розташовані Подільська височина і Придніпровська височина. На території області 85 річок довжиною більше 10 км. Головна ріка – Південний Буг и притоки Інгул, Інгулець, Кодима, Чичиклія, Синюха, Мертвовод, Гнилий Єланець. Є 12 невеликих водосховищ , 128 ставків [2;с.68].

Клімат помірно-континентальний. Літо спекотне, з частими суховіями;

середня температура липня +27°C. Зима малосніжна, порівняно тепла. Середня температура січня -4,5°C. Висота снігового покриву 9-11 см. Річна кількість опадів коливається від 330 мм на півдні до 450 мм на півночі області. Максимум опадів випадає влітку, переважно у вигляді злив. Море у купальний сезон (червень-серпень) прогрівається біля берега до +24°C.

В області побудовано 45 водосховищ і 933 ставків загальною площею 15,8 тис. га, серед водосховищ найбільші Ташлицьке, Софіївське, Октябрьське, Олександрівське, Щербанівське, Степовське, Катеринівське. Річки і ставки використовуються в основному для зрошування сільськогосподарських угідь та рибальства [4, с.134].

Основні рекреаційні зони Миколаївщини знаходяться в південній частині області, на узбережжі Чорного моря та лиманів. У цих зонах зосереджено 169 рекреаційних закладів. Як і у попередні роки, Миколаївщина за кількістю оздоровлених осіб посіла шосте місце серед регіонів України. Крім того, в 2014 році на Миколаївщині налічувалось 95 різних типів готелів та інших місць для тимчасового проживання на 13,3 тис. місць. При цьому, послуги саме готельного сервісу надавали 18 готелів та 1 готельно-офісний центр. По забезпеченості готельними та іншими місцями для тимчасового проживання серед областей південного регіону Миколаївщина посідає друге місце (11,1 місць на 1000 жителів) після Херсонщини (19,7) [5,с.5].

У санаторіях і закладах відпочинку в 2014 році лікувалось і відпочивало понад 134 тис. осіб. Переважна більшість (88%) оздоровлених відпочивали протягом тривалого часу, решта – упродовж 1-2 днів. У порівнянні з попереднім оздоровчим сезоном кількість відпочиваючих зменшилася на 12% та 2% відповідно.

Послугами санаторно-курортних (оздоровчих) закладів області у 2013-2014 роках скористалися також 12,9 тис. іноземних громадян (на 1,2 тис., або на 8% менше, ніж у попередньому оздоровчому сезоні). Традиційно, переважну більшість (98%) обслугованих іноземців складають громадяни держав, що утворилися з колишнього СРСР, зокрема громадяни Російської Федерації (5,1 тис.), Республіки Молдова (4,6 тис.) та Білорусі (2,9 тис.).

У 2014 році мешканцям Миколаївської області та підприємствам надавали послуги з організації подорожувань 46 підприємствами регіону, які займалися продажем та резервуванням квитків на всі види транспорту, організацією відпочинку, розваг та індивідуальних подорожей, а також надавали посередницькі послуги з продажу путівок. За рік ними було реалізовано послуг (у ринкових цінах, уключаючи ПДВ) на 7,3 млн. грн., що у порівнянних цінах на 21,6% більше ніж у 2013 році. З цього обсягу 57,5%

реалізовано населенню, рештою – скористалися підприємства та організації.

Високу конкуренцію підприємствам, що надають послуги з організації подорожувань, створюють фізичні особи-підприємці. За даними Державної податкової адміністрації України, у 2014 році, аналогічним бізнесом на Миколаївщині займалися 74 таких суб'єкта підприємництва, якими реалізовано послуг на 7,6 млн. грн. [5,с.23].

Що стосується розвитку бізнесу з організації подорожувань у 2014 році, то наявна фінансово-економічна криза та політична ситуація в країні суттєво обмежила можливості подорожуючих, а відтак – негативно вплинула на діяльність підприємств, які займаються організацією подорожувань. Обсяг реалізованих ними послуг за січень-серпень 2014-2015 р. зменшився порівняно з відповідним періодом 2013р. на 45,2% (у порівняних цінах) та склав 8,6 млн. грн.

Стратегічною метою розвитку туристсько-рекреаційного потенціалу Миколаївської області можна визначити створення конкурентоспроможного на світовому ринку туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни, забезпечити на цій основі комплексний розвиток територій та їх соціально-економічних інтересів при збереженні екологічної рівноваги та історико-культурного довілля.

Лише такі фактори як тепле море, заповідні зони в гирлі Південного Бугу, пам'ятки архітектури та культури, достатньо розвинений бізнес розваг, а також ще не втрачені залишки радянської системи оздоровлення (йдеться про санаторії, пансіонати, будинки відпочинку) могли би сприяти стрімкому розвитку туризму в регіоні.

Але в розвитку рекреаційного комплексу області слід виділити також ряд негативних моментів. По-перше, внаслідок погіршення екологічної ситуації спостерігається постійне зниження рекреаційної цінності території. По-друге, гостро відчувається необхідність реконструкції існуючого фонду рекреаційного господарства та підвищення якості обслуговування рекреантів. По-третє, значна кількість курортно-рекреаційних закладів розміщена вздовж узбережжя хаотично, без задовільного інженерного оснащення і благоустрою території, що збільшує негативний вплив на берег, пляжу, прибережну акваторію моря.

Отже, Миколаївщина має достатні природно-рекреаційні можливості для становлення індустрії туризму. Осмислюючи причини незадовільної ситуації, що має місце на сучасному туристичному ринку, перше місце в списку цих причин займає нераціональне використання рекреаційних ресурсів, не достатня увага з боку органів місцевої влади до цієї галузі. Це видно, з того, що розроблена Програма соціально-екологічного розвитку зон відпочинку

Чорноморського узбережжя Миколаївської області не втілюються в реальне життя. Не втілюються в життя в повному обсязі і Програми розвитку туризму в регіоні на 2002-2014 роки через відсутність фінансування відповідних заходів, які визначають такі напрями розвитку туризму:

- удосконалення системи управління галуззю;
- зміцнення матеріальної бази туризму;
- розширення міжнародної співпраці у туристичній галузі;
- підвищення якості та розширення асортименту туристичних послуг;
- поліпшення транспортного обслуговування;
- підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів культурної спадщини;
- поліпшення інформаційного та рекламного забезпечення;
- провадження ефективної інноваційної діяльності;
- поліпшення кадрового забезпечення.

Тому виникає необхідність в створенні сприятливих умов інвестування. Тобто ефективність функціонування рекреаційного комплексу Миколаївщини пов'язана з реалізацією крупних комплексних інвестиційних проектів, які будуть стосуватись спортивної, розважальної, лікувально-оздоровчої, конгресної бази, зокрема побудови нових басейнів, тенісних кортів, розважальних комплексів, ресторанів, дискотек, оздоровчих центрів, конгрес-холів тощо.

Список використаних джерел

1. Програма соціально-економічного розвитку зон відпочинку Чорноморського узбережжя Миколаївської області. / Миколаївська обласна державна адміністрація. – Миколаїв. – 23.07.2014.
2. Чичкалюк Т. Курорты Николаевщины: возможности и перспективы. / Т. Чичкалюк // Обзор украинского рынка. – 2007. – №7–8(107–108). – С. 68–71.
3. Северіна Л. А. Туристичні ресурси Миколаївщини: Путівник. / Л.А. Северіна –Миколаїв: Вид.-во Південнослов'янського інституту КСУ, 2007. – 140 с.
4. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України[Текст]: монографія. / В.П. Руденко. – Л: Світ.– 1993. – 240с.
5. Санаторно-курортне лікування, організований відпочинок та туризм у Миколаївській області у 2008/09 році // Статистичний бюлетень. – Головне статистичне управління у Миколаївській області. – Миколаїв. – 2009.– с.40.